

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ**

Матеріали
І Міжвузівської науково-практичної конференції
Том II (Тези)

(Київ, 30 травня 2023 року)

Київ

2023

Редакційна колегія: А.М. ЧЕРНЯК, ректор НА СБ України, доктор юридичних наук, доцент; В.М. ГРЕБЕНЮК, перший проректор (з навчальної роботи) НА СБ України, доктор юридичних наук, старший дослідник; Ю.О. РЕГА, директор Навчально-наукового гуманітарного інституту НА СБ України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник; Т.Ю. ТКАЧУК, заступник директора Навчально-наукового гуманітарного інституту (з навчальної та наукової роботи) НА СБ України, кандидат юридичних наук, професор; В.Г. НІКОНОВА, завідувач кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України, доктор філологічних наук, професор; О.В. МІТЕНКО, доцент кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України, доктор філософії; Т.А. ПАСТЕРНАК, доцент кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України, кандидат філологічних наук, доцент; Д. В. КОНОНОВА, доцент кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України, кандидат філологічних наук, доцент; О.І. ЧЕРНІКОВА, доцент кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України, кандидат філологічних наук; А.А. АНДРУХОВИЧ, старший викладач кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України; Н.М. НАЗАРЕНКО, старший викладач кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України; Є.О. ОПАЦЬКА, старший викладач кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України; І.О. ХОМА, старший викладач кафедри романо-германських мов ННГІ НА СБ України.

Матеріали І Міжвузівської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та викладання іноземних мов в секторі безпеки й оборони». Том II (Тези). Київ : Нац. акад. СБУ, 2023. 313 с.

До збірника увійшли матеріали І Міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої актуальним проблемам лінгвістики, теоретичного загального мовознавства, перекладознавства, провідних методик і технологій у викладанні іноземних мов, міжкультурної комунікації, сучасних підходів до перекладу.

Запропонований збірник матеріалів буде корисним для здобувачів вищої освіти, аспірантів, наукових співробітників.

Автори несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, власних імен та інших відомостей. Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.

© Національна академія
Служби безпеки України,
2023

<i>Малолеткіна Д., Драч О.</i> Фразеологічні одиниці з гастрономічними компонентами у сучасній англійській мові.	164-167
<i>Маслова Т.</i> Мовна медіація та переклад у навчанні іноземної мови спеціальних цілей.	168-170
<i>Маслун А.</i> Переказ як прийом активізації мовленнєвих навичок.	170-173
<i>Матійшин К., Стацюк Р.</i> Семантичні особливості арабських фразеологізмів-колоронімів.	173-176
<i>Мельник В., Антуф'єва В.</i> The importance of foreign language training for specialists in the security and defense sector.	176-178
<i>Микитюк С.</i> Developing resilience in wartime emergency language teaching.	178-181
<i>Мірошниченко О., Стацюк Р.</i> Англіцизми в арабській мові.	181-184
<i>Мітенко О.</i> Підходи до аналізу тексту в парадигмі лінгвістичних досліджень.	184-185
<i>Мітіна О., Драпалюк К.</i> Навчання комунікативним навичкам.	186-188
<i>Мозгова Ю.</i> Incorporating online applications in EFL classrooms.	189-191
<i>Молицька А., Ніконова В.</i> Gender euphemisms in English mass media discourse and peculiarities of their reproduction into Ukrainian.	191-194
<i>Молчанович А., Яковенко Н.</i> The use of language as a tool for propaganda and disinformation.	194-198
<i>Мороз Т.</i> Співвідношення семантики та граматики на рівні морфологічного компонента міжрівневої граматичної категорії <i>істоти/неістоти</i> .	198-201
<i>Мусоріна О., Опацька Є.</i> Французькі та українські паремії з концептом <i>собака</i> .	201-206
<i>Нестеренко К.</i> Особливості вживання і навчання мілітарній лексиці в сучасних умовах війни в Україні.	206-208
<i>Нечай С., Яковенко Н.</i> Особливості впливу іноземної мови на сектор безпеки та оборони в сучасних умовах.	208-210
<i>Павлюк Х., Тубензеле Н.</i> Іноземна мова у міжкультурній комунікації.	211-213
<i>Павлюк Х., Шевченко О.</i> Мовні аспекти медійної лінгвістики в умовах військової агресії: аналіз мови ЗМІ та її вплив на громадську думку.	214-215
<i>Пархоменко В., Ніконова В.</i> Infinitive in the texts of scientific and technical discourse and the specificity of its reproduction into Ukrainian (case study of instructions).	216-217
<i>Пастернак Т.</i> Аналіз імплікатур на прикладі інавгураційної промови Джозефа Байдена.	218-220
<i>Перхайло І., Ніконова В.</i> Peculiarities of military-political discourse in English mass media as a problem of translation into Ukrainian.	221-223
<i>Петруньок А., Ніконова В.</i> Military terminology in English mass media discourse and peculiarities of its reproduction into Ukrainian.	223-225
<i>Пінчук І.</i> Особливості підготовки курсантів до тестування згідно зі стандартом НАТО «STANAG 6001» (ATrainP.5).	225-227
<i>Піроженко І., Шугай А.</i> Ensuring state information security as the primary priority of media linguistics.	228-230
<i>Понамарьова С., Бикова Т.</i> Особливості процесу модернізації військової лексики в сучасній Україні (вживання військового сленгу).	231-233
<i>Постернак Д., Шутко В.</i> Молодіжний сленг у лінгвістичному та соціальному аспектах в сучасній китайській мові.	234-238
<i>Рикова А., Андрухович А.</i> Особливості перекладу німецьких ідіом.	239-241
<i>Роман О., Драч О.</i> Agreements regarding peacekeeping missions and peculiarities of their English-Ukrainian translation.	241-246
<i>Ростомова Л., Мельник П.</i> Вплив англійської мови на міжнародний бізнес.	246-249

МОВНА МЕДІАЦІЯ ТА ПЕРЕКЛАД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

Роль перекладу в процесі навчання іноземної мови в останні роки активно обговорюється й переосмислюється [1]. В оновлених Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (2018-2020) серед іншомовленнєвих комунікативних навичок зараз виокремлюють «медіацію», яка розуміється як переклад або посередництво, що долає мовні та культурні бар'єри і забезпечує порозуміння та міжкультурне спілкування декількох сторін [3].

Дійсно, медіація може полягати у виконанні перекладу (напр., синхронний переклад доповідей/ промов, дослівний письмовий переклад текстів різних жанрів науково-технічного та публіцистичного стилю). Проте найчастіше мова йде про інтерпретування, реферування, переказ та інші форми модифікації оригінального тексту цільовою мовою з метою допомогти порозумітися комунікантам, які не можуть з будь-яких причин спілкуватись один з одним безпосередньо, і в такому випадку медіація вже буде не пошуком перекладацьких еквівалентів, а спробою передати інформацію на рівні комунікативних смислів [2]. Відповідно, на заняттях з іноземної мови потрібно моделювати навчальні ситуації, наближені до умов реального спілкування, де «завдання на переклад» буде вимагати не лише мовної, але й емоційної, когнітивної та соціокультурної компетентності.

В оновлених і доповнених Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (2020) сутність медіації пояснюється через три основні види діяльності:

- медіація як процес передачі змісту текстового повідомлення: інформація з почутого або прочитаного тексту певним чином обробляється у відповідності до комунікативного завдання (узагальнюється, аналізується, компілюється) і передається іншій людині в усній або письмовій формі;
- медіація як уможливлення передачі та спільного обговорення ідей:

співрозмовники успішно співпрацюють, незважаючи на комунікативні перешкоди;

- медіація як подолання соціокультурних бар'єрів: співрозмовники налагоджують діалог/ перемовини з урахуванням культурних розбіжностей [3].

Як бачимо, мовна медіація охоплює всі основні види мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, слухання, письмо), обов'язково враховує соціолінгвальні та прагматичні особливості комунікації та призводить до спрощення, уточнення, або реконструювання інформації оригінального повідомлення.

Для того, щоб завдання на мовну медіацію були автентичними, потрібно створити комунікативну ситуацію, за якої в реальному житті виникає потреба щось пояснювати, уточнювати, перефразовувати. У професійному спілкуванні така необхідність може виникнути через, наприклад, брак знань про предмет розмови, незнання специфічної термінології, або проблеми з розумінням тексту певного жанру [5]. Медіація також потрібна у випадку культурних відмінностей між співрозмовниками, розбіжності їх поглядів на проблему, різниці у віці, статусі, наявних можливостей тощо.

Отже, при створенні завдань для перекладу та мовної медіації на заняттях із іноземної мови спеціальних (академічних/ професійних) цілей, слід враховувати:

- соціальний аспект спілкування, тобто роль кожного із співрозмовників,
- інформацію вхідного повідомлення, яка може бути представлена як у текстовому, так і графічному вигляді,
- перешкоди, які заважають співрозмовниками порозумітися.

В залежності від мети навчання іноземної мови і зокрема фаху, в межах якого відбувається професійно-орієнтована іншомовна комунікація, в кожному завданні визначається: тип тексту вхідного повідомлення та канал його сприйняття (читання або слухання), формат вихідного повідомлення (усна чи письмова форма) та стратегії мовної медіації, які уможливають порозуміння [4].

Серед стратегій мовної медіації розрізняють пояснення змісту та спрощення тексту оригінального повідомлення. Пояснення може відбуватися як активізація попередніх знань співрозмовника шляхом наведення прикладів та порівнянь,

адаптації мови вхідного повідомлення (перефразування, використання синонімів тощо), або членування складної інформації на складники. Спрощення полягає у тому, щоб зробити інформацію легшою для розуміння, змінивши формат тексту (напр., скоротити його, виділивши ключові ідеї, або навпаки збільшити, додавши бракуючи деталі) [3, с. 118-121].

Таким чином, поєднання перекладу та медіації не лише сприяє розвитку іншомовної компетентності, але й формує навички співпрацювати, мислити критично та запобігати виникненню конфліктних ситуацій.

Література:

1. Маслова Т.Б, Власюк Л.С. Навчання перекладу на заняттях з іноземної мови на сучасному етапі. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 59. Том 2. С. 296-301. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-2-45>
2. Пасічник О. Міжкультурна медіація – переосмислення місця і ролі рідної мови у навчанні іноземних мов. Проблеми сучасного підручника, 2019. Випуск 22. С. 213-223. DOI <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2019-22-213-223>
3. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume. Council of Europe. Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2020. 278p.
4. Chiappini R., Mansur E. Mediating a Text: A Practical Guide to Task Creation. Macmillan Education Ltd. 2020. URL: <https://www.macmillanenglish.com/ua/blog-resources/article/advancing-learning-mediating-a-text-a-practical-guide-to-task-creation>
5. Kiddle T. Advancing Learning: Teaching mediation. Macmillan Education Ltd. 2020. URL: <https://www.onestopenglish.com/professional-development/advancing-learning-teaching-mediation/557522.article>

Анастасія МАСЛУН, старший викладач

Національного університету оборони

України імені Івана Черняхівського

ПЕРЕКАЗ ЯК ПРИЙОМ АКТИВІЗАЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК

Сучасне навчання іноземної мови вимагає від викладача створити такі умови навчання, де студент може сформувати потрібні мовні (фонетичні, лексичні,